

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 51/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Interpolis, a.s.**, Dolná 6A, Banská Bystrica, zastúpenej Advocatur Gémeš, Filipová & Partner AG, Städtle 17, Vaduz, Lichtenštajnské kniežatstvo, organizačná zložka BOOM & SMART Slovakia, Dolná 6A, Banská Bystrica, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43Cob/99/2023-879 zo 7. septembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. novembra 2023 domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu namietaným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje zrušiť napadnuté rozhodnutie, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že žalobca TOPA STAV s. r. o., Sverepec 446 (ďalej len „žalobca“), sa svojím návrhom vo veci samej domáhal proti sťažovateľke v pozícii žalovanej zaplata sumy 967 168,96 eur s príslušenstvom. Po vydaní platobného rozkazu v upomínacom konaní sťažovateľka podala proti nemu odpor a v konaní pokračuje na návrh žalobcu Okresný súd Banská Bystrica pod sp. zn. 60Cb/13/2023. Po podaní žaloby vo veci samej doručil žalobca v rámci konania návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia.

3. Okresný súd uznesením sp. zn. 60Cb/13/2023 z 21. júla 2023 nariadil zabezpečovacie opatrenie, ktorým zriadil záložné právo v prospech žalobcu na nehnuteľnostiach sťažovateľky zapísaných na

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] (ďalej len „nehnutelnosti“), na zabezpečenie peňažnej pohľadávky žalobcu proti sťažovateľke vo výške 967 168,96 eur s príslušenstvom z titulu zaplatenia časti ceny diela v podobe uvoľneného zádržného zo zmluvy o dielo z 12. septembra 2019 uplatnenej v súdnom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 60Cb/13/2023 s tým, že výkon záložného práva je žalobca oprávnený realizovať až po právoplatnom priznaní pohľadávky.

4. Proti uzneseniu okresného súdu sťažovateľka podala odvolanie.

5. Krajský súd uznesením č. k. 43Cob/99/2023-879 zo 7. septembra 2023 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým bolo nariadené zabezpečovacie opatrenie.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Podstatou argumentácie sťažovateľky je skutočnosť, že podľa jej názoru je napadnuté rozhodnutie krajského súdu arbitrárne a nepreskúmateľné.

7. Interpretácia relevantných právnych noriem, či už zo strany okresného súdu, ako aj krajského súdu, predstavuje podľa sťažovateľky svojvoľu.

8. Pokiaľ ide o kritérium obavy z ohrozenia exekúcie, okresný súd odôvodnil naplnenie požiadaviek § 343 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) tým, že sťažovateľka svojím konaním spôsobuje zvyšovanie svojich záväzkov voči tretím osobám, čo dôvodí z [REDACTED], kde sa nachádza zápis záložného práva v prospech Slovenskej sporiteľne, a. s., a z úradného výpisu z Notárskeho centrálného registra záložných zmlúv, z ktorého vyplýva, že pohľadávka proti Slovenskej sporiteľni, a. s., je krytá záložným právom až do sumy 18 000 000 eur.

9. Pokiaľ okresný súd videl v záložnom práve zriadenom v prospech Slovenskej sporiteľne, a. s., z dôvodu čerpania úveru reálnu obavu z výkonu exekúcie, nebral do úvahy žiadne širšie okolnosti samotnej podnikateľskej činnosti sťažovateľky. Okresnému súdu je z predkladaných dôkazných prostriedkov známe, že projekt Interpolis je developerským projektom, rovnako tak je súdu známe, že aj sťažovateľka je developerskou spoločnosťou. Už z povahy sťažovateľky ako developera vyplýva, že pokiaľ ide o projekt Interpolisu, tento bol od počiatku zastrešený kúpou samotnej nehnuteľnosti a pozemkov, vypracovaním architektonického riešenia cez zabezpečenie financovania, realizáciou samotného projektu až po prenájom priestorov. Je príznačné pre spoločnosti, ktoré pôsobia v odvetví realizácie veľkých stavebných projektov, že tieto si berú úvery, ktorými financujú svoju developerskú činnosť. To, čo okresný súd považuje za okolnosť, ktorá odôvodňuje obavu z ohrozenia exekúcie, je bežnou podnikateľskou praxou developerských spoločností.

10. Sťažovateľka zastáva názor, že úver, ktorý je zabezpečený záložným právom, nemôže byť sám osebe dôvodom na obavu z ohrozenia exekúcie.

11. Sťažovateľka prostredníctvom svojej webovej stránky ponúka priestory vo svojich nehnuteľnostiach k nájmu. Z uvedeného vyplýva presný opak, a to ten, že sťažovateľka realizuje svoju podnikateľskú činnosť, pričom prenájom priestorov v budove Interpolisu predstavuje poslednú fázu developerského projektu. Čiže projekt je úspešný, a preto niet obavy z ohrozenia exekúcie.

12. Odôvodnenie uznesenia okresného súdu neobsahuje jasné a zrozumiteľné odpovede na podstatnú otázku, ako môže zmluva o úvere reálne ohrozovať výkon exekúcie na majetok sťažovateľky.

13. Okresný súd pristúpil k zriadeniu záložného práva preventívne, a to bez toho, aby mal skutočne osvedčenú reálnu obavu z ohrozenia exekúcie. Tú len hypoteticky dôvodí z existencie úverovej zmluvy a na ňu nadväzujúceho záložného práva v prospech tretieho subjektu. V ďalších častiach odôvodnenia okresný súd len všeobecne polemizuje, čo by sa mohlo stať. Avšak na takýchto hypotézach a úvahách nemôže byť postavená obava, že výkon exekúcie bude ohrozený. Obava musí byť reálna a musí hroziť bezprostredne a nemôže byť len hypotetická a odvodená od všeobecnej potreby včasnej ochrany.

14. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria obavy z ohrozenia exekúcie, sťažovateľka predložila viacero potvrdení. Z potvrdenia Slovenskej sporiteľne, a. s., z 11. augusta 2023 vyplýva, že čerpaním úveru sťažovateľka nezvyšuje svoje záväzky, keďže úver je účelovo naviazaný na refinancovanie už existujúcich záväzkov sťažovateľky voči veriteľom. Zo správy o oceňovaní nehnuteľností vypracovanej spoločnosťou CBRE s. r. o. k 31. marcu 2023 vyplýva, že hodnota nehnuteľností vo vlastníctve je v sume 16 730 000 eur, a teda hodnota majetku sťažovateľky niekoľkonásobne prevyšuje výšku pohľadávky žalobcu, ako aj výšku dosiaľ čerpaného úveru poskytnutého Slovenskou sporiteľnou. Z knihy dlhodobých záväzkov zostavenej k 30. júnu 2023 vyplýva, že výška dlhodobých záväzkov sťažovateľky (vrátane úveru poskytnutého Slovenskou sporiteľnou, a. s., a pohľadávok žalobcu) k 30. júnu 2023 predstavuje sumu 10 385 680 eur, a nie 15 miliónov eur, ako to nepravdivo a účelovo tvrdil žalobca v návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia. Z knihy záväzkov z obchodného styku zostavenej k 30. júnu 2023 vyplýva, že k 30. júnu 2023 sťažovateľka neevidovala žiadne záväzky po lehote splatnosti. Z potvrdenia okresného súdu vyplýva, že proti sťažovateľke sa okrem súdneho konania sp. zn. 60Cb/13/2023 nevedie žiadne iné súdne konanie.

15. Ďalší nedostatok na strane odvolacieho súdu vidí sťažovateľka vo vyhodnotení svojej argumentácie týkajúcej sa účtovnej závierky za rok 2021 a účtovnej závierky za rok 2022, a to vo väzbe na tvrdené zvyšovanie záväzkov, ktoré má podľa konajúcich súdov osvedčovať ohrozenie budúcej exekúcie. Záväzky za roky 2021 a 2022 nevznikli ako záväzky z bežného obchodného styku, ale ako záväzky na účely obstarania dlhodobého hmotného majetku (výstavby nehnuteľností) a v konečnom dôsledku boli premietnuté do hodnoty majetku spoločnosti.

16. Z odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštancie nie je zrejmé, z akých skutočností vychádzal okresný súd pri posudzovaní podmienky osvedčenia existencie nároku, ktorý má byť zabezpečený sudcovským záložným právom. Oba konajúce súdy za osvedčenie existencie nároku považujú

podanie samotnej žaloby a pripojenie zmluvy, z ktorej žalobca odvodzuje svoje nároky. Pritom sám odvolací súd uvádza, že sporným je vznik nároku, ktorý je predmetom súdneho konania. Keďže predmet súdneho konania je sporný, nemôže byť zároveň osvedčený. Len podanie žaloby ako takej nemôže z podstaty veci osvedčovať existenciu nároku.

17. Sťažovateľka spochybnila riadne finálne odovzdanie a finálne prevzatie diela, ktoré je nevyhnutným predpokladom na uvoľnenie zádržného, a predložila súdu aj dôkazy preukazujúce vady a nedorobky na diele, ktorých existencia sama osebe zabraňuje tomu, aby sa dielo dostalo do fázy finálneho odovzdania a finálneho prevzatia diela.

18. Pokiaľ ide o otázku osvedčenia existencie nároku, ktorá bola zo strany konajúcich súdov spájaná s vydanými povoleniami na užívanie predmetných nehnuteľností a ich užívaním tretími subjektmi, sťažovateľka uvádza, že tieto skutočnosti sa vôbec neviažu k vzniku nároku na vydanie zádržného v zmysle zmluvy o dielo a tieto skutočnosti nepodmieňujú finálne odovzdanie a prevzatie diela. Vydané rozhodnutia a nájomné vzťahy nie sú v zmluve o dielo vôbec spomínané, a preto nemajú dopad ani na posúdenie nároku vo veci samej a toľž nemôžu mať dopad na osvedčenie nároku v konaní o zabezpečovacom opatrení.

19. Konajúce súdy neuvádzajú žiadnu okolnosť, ktorá by vstupovala do hodnotenia kritéria primeranosti v prípade zriadenia sudcovského záložného práva. Závery konajúcich súdov úplne opomínajú podstatu primeranosti, ktorá by mala byť posudzovaná práve vo väzbe na pomer hodnoty zabezpečovanej pohľadávky a hodnoty nehnuteľnosti, na ktorej sa zriaďuje sudcovské záložné právo.

20. Konajúce súdy mali obsah súdneho spisu vyhodnotiť v nadväznosti na kritérium primeranosti s konštatovaním neistého rozsahu uplatňovanej pohľadávky žalobcu z dôvodu existencie sťažovateľkiných pohľadávok proti žalobcovi spolu vo výške prevyšujúcej pohľadávku žalobcu. Keďže nie je osvedčená ani výška uplatnenej pohľadávky, nemôže byť následne zo strany súdu posúdená ani prípadná primeranosť zabezpečovacieho opatrenia.

21. Krajský súd oprel potrebu nariadiť zabezpečovacie opatrenie formou zriadenia sudcovského záložného práva o § 61q ods. 2 Exekučného poriadku. Majetok sťažovateľky nie je spôsobilý na uspokojovanie v rámci exekúcie pre pohľadávku žalobcu, pokiaľ samotný žalobca nemá postavenie záložného veriteľa. Len dosiahnutím postavenia záložného veriteľa formou nariadenia zabezpečovacieho opatrenia takéto právo veriteľ nadobudne a zároveň nadobudne možnosť domáhať sa uspokojenia svojej prípadnej pohľadávky aj v rámci exekúcie. Na zriadenie exekučného záložného práva od 1. apríla 2023 *de lege lata* už nie je potrebný súhlas záložného veriteľa. Zriadením exekučného záložného práva sa pohľadávka oprávneného stáva po dobu trvania exekúcie pohľadávkou zabezpečenou zálohom a oprávnený získava postavenie záložného veriteľa rovnocenného zmluvnému, resp. inému záložnému veriteľovi, ktorého záložné právo vzniklo skôr. Keďže popri záložnom práve záložného veriteľa (Slovenskej sporiteľne, a. s.) existuje exekučné záložné právo, nie je potrebná aplikácia § 61q ods. 2 Exekučného poriadku tak, ako to zdôvodňoval krajský súd. Súdny exekútor je oprávnený vykonať exekúciu na podklade exekučného záložného práva. Následne pohľadávka zabezpečená exekučným záložným právom sa uspokojuje v skupine podľa § 157 ods. 1 písm. c) Exekučného poriadku.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

22. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

23. Predmetom konania o ústavnej sťažnosti je preskúmanie opodstatnenosti argumentácie, ktorou sťažovateľka namieta, že napadnutým rozhodnutím krajského súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení zabezpečovacieho opatrenia, boli porušené jej označené práva. Napadnuté rozhodnutie sťažovateľka považuje za arbitrárne a nepreskúmateľné z dôvodu, že označené súdy pristupovali formalisticky k hodnoteniu kritérií rozhodujúcich pre nariadenie zabezpečovacieho opatrenia.

24. Ústavný súd uvádza, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

25. Ústavný súd k vzťahu medzi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

26. Z hľadiska sťažovateľkou uplatnenej argumentácie ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie zabezpečovacieho opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv zabezpečovacím opatrením, zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú zabezpečovacie opatrenia, a to nielen preto, lebo nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, lebo ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností strán sporu (spravidla) nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd meritorne posudzuje zabezpečovacie opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o zriadení zabezpečovacieho opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie, resp. zrušenie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o zabezpečovacích opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (I. ÚS 50/2019, IV. ÚS 17/2019, I. ÚS 257/2019).

27. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré

tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu. Rozhodnutie o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

28. V intenciách označenej judikatúry pristúpil ústavný súd k posúdeniu námietok sťažovateľky smerujúcich proti napadnutému uzneseniu krajského súdu o nariadení zabezpečovacieho opatrenia, pričom sa podrobne oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia a skúmal, či jeho odôvodnenie signalizuje potenciálnu arbitrárnosť v interpretácii a aplikácii príslušných právnych noriem v prerokúvanej veci a s tým spojené možné porušenie označených ústavných práv sťažovateľky.

29. Ústavný súd teda skúmal, či sa krajský súd odchýlil od prípustného výkladu aplikovaných právnych noriem, a pristúpil k preskúmaniu zlučiteľnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu s ústavou a dohovorom.

30. Sťažovateľka v rámci odvolania uplatňovala odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f), g) a h) CSP. Podľa sťažovateľky nie je daná existencia dôvodov na vydanie zabezpečovacieho opatrenia. Okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď uvádza, že zvyšovanie záväzkov sťažovateľky môže ohroziť žalobcov nárok. Zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany a útoku. Sťažovateľka nezvyšuje svoje záväzky voči tretím osobám. Uver poskytnutý bankou je účelovo viazaný na refinancovanie starých záväzkov sťažovateľky. Účelom poskytnutého úveru bolo financovanie realizácie zariadenia a prispôsobenia priestorov pre nájomcov – fitout, ktoré sa však vždy premietne do zhodnotenia nehnuteľností, t. j. majetku sťažovateľky, a realizácia fitoutov znamená aj zvýšenie obsadenosti nehnuteľností nájomcami a v konečnom dôsledku aj zvýšenie príjmov sťažovateľky. Získaním úveru na úhradu existujúcich záväzkov sa nezhoršila celková situácia sťažovateľky a táto skutočnosť nemala vplyv na zmenšenie jej majetku. Postup sťažovateľky na účely čerpania úveru z dôvodu refinancovania výstavby nehnuteľností zabezpečeného záložným právom a záložným právom k pohľadávkam je bežný postup. Nemôže byť preto osvedčená obava, že prípadná exekúcia bude ohrozená. Sťažovateľka nesúhlasila ani so záverom okresného súdu, že nariadenie zabezpečovacieho opatrenia nebude neprimeraným zásahom do jej práv. Sťažovateľka namieta porušenie zásady proporcionality. Samotná existencia záložného práva znamená pre sťažovateľku vo vzťahu k jej obchodným partnerom narušenie dôveryhodnosti. Sťažovateľka spochybnila dôvodnosť peňažného nároku žalobcu z dôvodu neodovzdania diela riadne v rámci finálneho preberacieho protokolu. Dielo nebolo podľa sťažovateľky riadne ukončené. Vzhľadom na neodovzdanie diela riadne zo strany žalobcu sú jeho nároky nedôvodné a predčasné. Z tohto dôvodu je podľa sťažovateľky spochybnené osvedčenie existencie pohľadávky žalobcu ako predpokladu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia.

31. V súvislosti s námietkami sťažovateľky krajský súd poukázal na skutočnosť, že osvedčenie obavy z ohrozenia exekúcie môže spočívať nielen v hrozbe a realizácii úkonov s kvantitatívnym dopadom na exekvovateľný majetok, ale môže vyplývať aj z takého konania dlžníka, ktoré má kvalitatívny dopad na jeho majetok. Podľa odvolacieho súdu je nepochybne takýmto konaním aj zaťaženie majetku dlžníka právami iných osôb. Už samotná skutočnosť zaťaženia majetku sťažovateľky záložným právom, ktoré má nielen zabezpečovaciu, ale aj uhradzovaciu funkciu, je takou zmenou v právnom a majetkovom postavení sťažovateľky ako dlžníka, ktorá vyvoláva

dôvodné obavy o budúcom úspechu exekúcie v prípade uspokojovania peňažnej pohľadávky žalobcu. Samotné zriadenie záložného práva v prospech tretej osoby sťažuje a nepochybne znevýhodňuje postavenie takého veriteľa, ktorý nie je záložným veriteľom. Vzhľadom na to, že až po súdnom uplatnení peňažnej pohľadávky žalobcu došlo k uzavretiu úverovej zmluvy vrátane evidencie záložného práva v prospech financujúcej banky, podľa odvolacieho súdu je dôvodná obava žalobcu o ohrozenie budúcej exekúcie. Aj všetky existujúce a budúce pohľadávky sťažovateľky, to znamená získané z prenájmu predmetných nehnuteľností, sú založené v prospech financujúcej banky. Pritom výstavba a prenajímanie predmetných nehnuteľností sú jedinou činnosťou sťažovateľky. Vzhľadom na to, že jediný majetok (nehnuteľnosti) a jediné príjmy (nájomné) sú predmetom záložného práva v prospech osoby odlišnej od žalobcu, potom je namieste obava žalobcu z ohrozenia budúcej exekúcie (body 28, 29, 30 odôvodnenia).

32. Krajský súd v napadnutom rozhodnutí dospel k záveru, že postupom a úkonmi sťažovateľky, ktorá zaťažila jediný relevantný majetok v prospech tretej osoby, bola osvedčená existencia obavy žalobcu z ohrozenia budúcej exekúcie a z tohto dôvodu krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu, ktorým bolo nariadené zabezpečovacie opatrenie (bod 31 odôvodnenia)

33. Ústavný súd konštatuje, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že krajský súd pred nariadením zabezpečovacieho opatrenia skúmal, či je daná existencia právneho vzťahu medzi sporovými stranami, či žalobcom tvrdené a osvedčené skutočnosti odôvodňovali potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu z ohrozenia exekúcie v ním navrhovanom znení (princíp opodstatnenosti), či uložením požadovanej povinnosti alebo obmedzenia objektívne možno dosiahnuť ochranu, ktorej sa žalobca domáhal (princíp efektívnosti), či navrhovaným zabezpečovacím opatrením nebude vytvorený nenávratný stav a či právne účinky zabezpečovacieho opatrenia neobmedzia povinnú osobu neprimeraným spôsobom a nad nevyhnutný rozsah (princíp proporcionality). Po dôkladnom preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu, aplikujúc pritom princípy a prístup ústavného súdu k posudzovaniu ústavnej súladnosti rozhodnutí všeobecných súdov o nariadení zabezpečovacieho opatrenia, ktorým sa dočasne upravujú pomery medzi stranami sporu, ústavný súd konštatuje, že závery krajského súdu nemožno považovať za ústavne neutržateľné. Krajský súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil dôvody, pre ktoré bolo potrebné nariadiť zabezpečovacie opatrenie a zriadiť záložné právo k špecifikovaným nehnuteľnostiam. Ústavný súd vníma snahu krajského súdu eliminovať nepriaznivé následky, ktoré by mohli v priebehu tohto konkrétneho civilného sporového konania nastať, čo nepochybne je cieľom zabezpečovacieho opatrenia. Súčasne ide o dočasnú úpravu práv a povinností strán sporu, ktorá neprejudikuje rozhodnutie vo veci samej. Ústavný súd teda nezistil, že by výklad a závery, ku ktorým v napadnutom uznesení dospel, boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

34. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky, že konajúce súdy pri nariadení zabezpečovacieho opatrenia vychádzali výlučne z tvrdení žalobcu a nevzali do úvahy jej vyjadrenie, ústavný súd uvádza, že pred nariadením zabezpečovacieho opatrenia všeobecný súd nemusí zisťovať všetky skutočnosti, ktoré sú inak potrebné na vydanie konečného rozhodnutia vo veci samej. Uvedené vyplýva aj z prvej vety § 329 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného (resp. zabezpečovacieho) opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Požiadavka rýchlosti prevláda nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. Skutočnosti, z ktorých

sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Zákon ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní mal súd vykonať dokazovanie. Pre nariadenie zabezpečovacieho opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou a najmä naliehavosťou jej riešenia, ktorú krajský súd nepochybne zohľadnil v čase svojho rozhodovania a dostatočne vyargumentoval.

35. Ústavný súd už viackrát vo svojich rozhodnutiach uzavrel (napr. III. ÚS 294/2020), že cieľom zabezpečovacieho opatrenia je eliminovať nepriaznivé následky, ktoré by mohli v priebehu konkrétneho civilného sporového konania nastať. Zabezpečovacím opatrením sa teda má poskytnúť rýchla ochrana porušených alebo ohrozených práv subjektu, ktorý podal návrh na jeho nariadenie. Vzhľadom na zmysel tohto procesného inštitútu sa v konaní a rozhodovaní o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia neuplatňuje princíp kontradiktórnosti a princíp rovnosti strán sporu tak striktne ako v konaní vo veci samej. Všeobecný súd tak nemusí pri zisťovaní rozhodujúcich skutočností dbať na všetky formalities, ako to je pri riadnom procesnom dokazovaní vo veci samej, postačuje, že osvedčená skutočnosť sa mu vzhľadom na všetky okolnosti javí ako nanajvýš pravdepodobná. Uvedené platí tak na úrovni rozhodovania na súde prvej inštancie, ako aj pri rozhodovaní na súde odvolacom (III. ÚS 670/2017).

36. Z hľadiska posúdenia potenciálneho porušenia základných práv, ktoré sťažovateľka označila v ústavnej sťažnosti, je z pohľadu ústavného súdu tiež podstatné, že o žalobe (teda v merite veci) dosiaľ nebolo rozhodnuté. Z toho vyplýva, že aj keď nariadením zabezpečovacieho opatrenia došlo dočasne k obmedzeniu jej práv (nie nad nevyhnutnú mieru, ako bolo zo strany sťažovateľky tvrdené), je jej ako strane sporu zaručené právo na konečnú, definitívnu ochranu poskytovanú súdom rozhodnutím vo veci samej. Predpokladom pre záver o porušení základných práv a slobôd je totiž iba také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né následnou činnosťou všeobecného súdu napr. v konaní o veci samej (porov. I. ÚS 46/00, III. ÚS 406/2013). Bez významu nie je tiež skutočnosť, že ochranu sťažovateľkou označených práv poskytuje Civilný sporový poriadok a civilný súd aj možnosťou navrhnúť zrušenie zabezpečovacieho opatrenia za splnenia zákonných podmienok (§ 344 v spojení s § 334 CSP).

37. Vzhľadom na už uvedené zistenia ústavný súd konštatuje, že pri preskúmaní napadnutého rozhodnutia krajského súdu nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup odvolacieho súdu, t. j. taký jeho postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Práve naopak, takýto postup a rozhodnutie odvolacieho súdu relevantný právny predpis výslovne umožňoval, preto napadnuté rozhodnutie v predmetnom prípade nemohlo znamenať odoprenie prístupu sťažovateľky k súdnej ochrane v konaní o riadnom opravnom prostriedku.

38. Z odvolania sťažovateľky vyplýva, že jediným predmetom podnikateľských aktivít sťažovateľky je výstavba, rekonštrukcia a následný prenájom kancelárskych priestorov. Ústavný súd konštatuje, že názor krajského súdu, podľa ktorého zriadenie záložného práva na základe uznesenia o nariadení zabezpečovacieho opatrenia nepredstavuje neprimeraný zásah do práv sťažovateľky, považuje za ústavne udržateľný, keďže zriadenie záložného práva nie je prekážkou výkonu podnikateľskej činnosti sťažovateľky spočívajúcej vo výstavbe, v rekonštrukcii a následnom prenájme kancelárskych priestorov. Navyše už jedno záložné právo na majetok sťažovateľky bolo zriadené, a to v prospech bankového subjektu. Nariadenie zabezpečovacieho

opatrenia podľa názoru ústavného súdu spĺňa zásadu proporcionality. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky týkajúcu sa nedôvodnosti peňažného nároku žalobcu uplatneného vo veci samej, ústavný súd konštatuje, že nie je úlohou všeobecného súdu pri rozhodovaní o zabezpečovacom opatrení zaoberať sa v celom rozsahu kompenzačnými námietkami a tvrdeniami sťažovateľky, ktorými sa snaží spochybníť pohľadávku uplatnenú žalobcom, pretože tieto budú predmetom dokazovania vo veci samej. Dôvodnosť a trvanie nároku žalobcu nie je potrebné pri rozhodovaní o nariadení zabezpečovacieho opatrenia dokázať, ale stačí ho len osvedčiť.

39. Ústavný súd uzatvára, že v posudzovanej veci nezistil, že by napadnutým rozhodnutím krajského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a jeho závery, ku ktorým v napadnutom rozhodnutí dospel, tak nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne), a tým za ústavne neudržateľné. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom vo veci.

40. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

41. Ak krajský súd ústavne konformným a akceptovateľným spôsobom dospel k názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie o nariadení zabezpečovacieho opatrenia je potrebné potvrdiť, pričom vyčerpávajúcim spôsobom vysvetlil dôvody, ktoré viedli k tomuto záveru, a tento názor nebol ústavným súdom vyhodnotený ako svojvoľný (a teda ústavne neudržateľný), je zjavné, že absentuje akákoľvek príčinná súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím krajského súdu a právami sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

42. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení či nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08). Ani z tohto hľadiska ústavný súd nezaznamenal nedostatky či inú zrejmú nespravodlivosť v namietanom rozhodnutí krajského súdu. Navyše sťažovateľka v ústavnej sťažnosti v podstate opakuje svoju argumentáciu uplatnenú v rámci podaného odvolania.

43. Ústavný súd preto konštatuje, že neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby do napadnutého rozhodnutia krajského súdu zasahoval, preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

44. Vzhľadom na to, že ústavný súd konštatoval zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti, ostatnými návrhmi obsiahnutými v ústavnej sťažnosti (zrušenie napadnutého rozhodnutia a priznanie náhrady trov konania) sa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. februára 2024

Libor Duľa
predseda senátu